

Prioritățile cheie identificate de către comunitatea de afaceri pentru noul Parlament și Guvern al Republicii Moldova:

PRIORITĂȚILE GENERALE DE DEZVOLTARE ALE ȚĂRII

- Îmbunătățirea sectorului justiției și a statului de drept

Independența insuficientă a judecătorilor și lipsa controlului asupra activității procurorilor au generat următoarele preocupări din partea comunității de afaceri:

- **Justiția selectivă și politizată**, în care anumite dosare ale instanțelor judecătorești sunt examinate cu prioritate, în timp ce examinarea altora durează ani de zile fără o justificare suficientă;
- **Părtinirea judiciară și favoritismul față de anumite părți**; analiza juridică imparțială este esențială pentru un sistem judecătoresc fiabil;
- **Încercări de preluarea ostilă** facilitate de autoritățile statului și de instanțele judecătorești din Moldova;
- **Interpretarea reglementărilor vamale** de către autoritățile vamale sprijinite de instanțe, mai puțin frecvente în activitatea de comerț internațional;
- **Nerespectarea angajamentelor asumate față de investitorii europeni** în cadrul acordurilor de investiții;
- **Necesitatea de a oferi formarea consecventă și susținută judecătorilor, precum și un proces de calificare adecvat și îmbunătățit pentru judecători** în toate domeniile de drept care sunt importante pentru afaceri, precum și în evaluarea judiciară a deciziilor economice luate de factorii de decizie din domeniul afacerilor, inclusiv în ceea ce privește modul de elaborare și conținutul oricărei decizii a instanței;

- Asigurarea Dezvoltării Infrastructurii

- Infrastructura slabă a drumurilor trebuie modernizată și drumurile de înaltă calitate să fie construite, astfel încât să conecteze preponderent cu coridoarele de export al UE pentru a reduce costurile logistice;
- Asigurarea accesului la sisteme de apă și de canalizare de calitate pe întreg teritoriul țării;
- Trebuie să fie îmbunătățite conexiunile de transport feroviar din întreaga țară pentru a crește și a diversifica transportul de mărfuri și mobilitatea persoanelor;
- Asigurarea securității energetice, interconectării și diversificării surselor de energie, precum și asigurarea transparenței în achizițiile de energie și excluderea intervenției statului;
- Sprijinirea dezvoltării sectorului de telecomunicații prin excluderea sistemului de impozitare învechit;

- Accesul la finanțare și la stabilitatea sectorului financiar

- **Divergențe semnificative între** diferite acte legislative [*în special între Legea nr. 202/2017 privind activitatea bancară și Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, în special cu privire la drepturile acționarilor de a prezenta candidați în Consiliul băncilor*].

- **Aspecte de prevenire a spălării banilor: mai multe bariere considerabile trebuie luate în considerare în implementarea cadrului privind prevenirea spălării banilor, cum ar fi:** cerințe ambigue pentru păstrarea / arhivarea datelor și documentelor clienților (noua Lege nr. 308 din 22.12.2017); Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB) solicită băncilor să expedieze rapoarte specifice privind tranzacțiile cu numerar. Cu toate acestea, cerințele privind anumite date sunt dificil de îndeplinit deoarece depind de informațiile furnizate de alte bănci internaționale care nu pot fi influențate de băncile locale, ceea ce uneori duce la refuzul efectuării de transferuri internaționale de către anumite bănci; eficientizarea reglementărilor KYC;
- **Comunicarea cu executorii judecătorești:** implementarea unei soluții informatice, care ar facilita schimbul de informații între bănci și executorii judecătorești prin implementarea unei soluții IT;
- **Accesul unui birou al istoriilor de credit la datele colectate de un alt birou:** Potrivit recentelor modificări ale Legii cu privire la biroul istoriilor de credit nr. 122 / 2008, un birou al istoriilor de credit (BIC) este obligat să asigure accesul automat al altor BIC la informațiile colectate de la băncile comerciale. Acest lucru nu este acceptabil din perspectiva unei economii de piață libere, precum și din perspectiva principiilor concurenței loiale;
- **Amendamente la Codul Civil:** Noua redacție a Codului Civil a intrat în vigoare fără un termen corespunzător acordat pentru a se familiariza cu noile prevederi. Acest fapt este valabil nu numai pentru bănci, ci și pentru notari sau chiar Guvern;
- **Sectorul asigurărilor:**
 - Evitarea creării tendințelor de monopolizare a pieței, realizate prin ajustări legale imprevizibile și constante, în timp ce autoritatea de supraveghere nu are capacități și voință de a interveni;
 - Accelerarea și finalizarea anchetei privind fraudă în legătură cu delapidarea activelor de la BNAA și a măsurilor de asigurare a recuperării acestor active;
 - Reformarea sistemului actuarial în Moldova prin consolidarea capacității și creșterea transparenței, în special prin creșterea cerințelor profesionale pentru actuari (auditori ai societăților de asigurări);
 - Asigurarea unor controale imparțiale ale companiilor, în special în ceea ce privește solvabilitatea și lichiditatea pe termen lung, pentru a evita cu anticipație problemele.

DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

MODERNIZAREA EDUCAȚIEI

- Asigurarea unei mai bune concordanțe între programele educaționale și cerințele sectorului privat printr-o implicare mai consecventă a sectorului privat în dezvoltarea curriculei/programului de învățământ
- Asigurarea evaluării internaționale și a acreditării instituțiilor de învățământ și a cadrelor didactice;
- Lupta împotriva corupției în instituțiile de învățământ prin introducerea de e-examene și sisteme criptate de verificare a rezultatelor;
- Eficientizarea mecanismului de finanțare al instituțiilor de învățământ din bugetul de stat prin concentrarea fondurilor către dezvoltarea infrastructurii educaționale și creșterea salariilor;

- Implementarea învățământului dual la toate nivelurile prin consolidarea cooperării dintre mediul academic și sectorul privat; îmbunătățirea și eficientizarea procesului de stagiere;
- Dezvoltarea Centrelor de cercetare și dezvoltare care implică parteneriate între mediul academic și comunitatea de afaceri / donatorii străini;
- Asigurarea dezvoltării programelor de învățare de-a lungul vieții cu sisteme de acreditare pentru diferite specialități.

POLITICI FISCALE

- Armonizarea cadrului fiscal indirect cu cel al UE. Mai exact, în conformitate cu DCFTA, Moldova trebuie să transpună normele UE în legislația sa conform termenelor convenite. Deși s-au făcut unele modificări minore ale legislației, este esențial să fie asigurată respectarea tuturor angajamentelor;
- Lipsa de corelație între reglementările nou adoptate ale Codului civil și reglementările fiscale și contabile trebuie să se facă imediat (termenul european de "sucursală" a fost reglementat de Codul civil, dar nu au fost prevăzute prevederi fiscale și contabile);
- Implementarea IFRS 9 pentru bănci a generat un nivel nerezonabil al costurilor pentru sistemul bancar, care nu este în conformitate cu reglementările UE. Este nerezonabil să se impună un nou sistem de provizioane fără a permite băncilor, care respectă prevederile contractuale, să deducă cheltuielile legate de implementarea corespunzătoare și la timp a unor astfel de noi sisteme;
- Sistemul general de impozitare recomandat al UE (de exemplu regulile impozitului pe profit) trebuie respectat și transpus în regulamentele MD (de exemplu, transportul necesar pentru angajați trebuie să fie deductibil în totalitate, încurajând astfel investitorii să acumuleze forță de muncă din zonele rurale, care altfel nu au șanse de angajare).

ACȚIUNI AFERENTE DCFTA

- Creșterea capacităților funcționale și a infrastructurii de laborator al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
- Lupta împotriva controlului neformal exercitat asupra anumitor domenii de activitate cum ar fi exportul de metale, importul de carne, exportul de nuci etc.;
- Progresarea în ceea ce privește recunoașterea reciprocă a statutului de Agent Economic Autorizat de către UE;
- Asigurarea respectării normelor internaționale privind concurența în cadrul legislativ privind comerțul intern;
- Asigurarea unei gestionări adecvate a mecanismului de distribuire a cotelor, în special pentru importurile din UE;

- Sistemul de gestionare a deșeurilor

- Elaborarea unui concept de gestionare a deșeurilor și protecție a mediului, care va cuprinde segregarea, colectarea, prelucrarea / tratarea deșeurilor solide / alimentare / animale, prin repartizarea clară a rolurilor și responsabilităților către APL, mediul privat și cetățeni;

- Crearea unui sistem fiscal / financiar eficient pentru acoperirea costurilor de colectare și tratare a deșeurilor. În acest sens, se prezintă a fi oportun operarea amendamentelor la legea nr. 1540/1998 și asigurarea ca taxa colectată să fie alocată pentru gestionarea deșeurilor. Accelerarea implementării principiului de Responsabilitate Extinsă a Producătorului cu o segregare clară a rolurilor și responsabilităților, având drept scop sporirea eficienței acestui principiu și evitarea taxării duble;
- Asigurarea armonizării legale în ceea ce privește instrumentele de procesare a deșeurilor, cum ar fi incinerarea și coincinerarea pentru deșeurile solide și cele alimentare / animale;
- Asigurarea respectării condițiilor adecvate la proiectarea poligoanelor de depozitare a deșeurilor, în special în zonele rurale. Cele mai multe dintre terenurile existente nu sunt izolate și construite în mod corespunzător, fără respectarea normelor internaționale și a standardelor de siguranță.

- Îmbunătățirea calității serviciilor publice

- Implementarea digitalizării serviciilor publice;
- Introducerea registrului electronic al controalelor de stat și inspecțiilor;
- Actualizarea procesului politic de dezvoltare a instituțiilor publice, determinat de nevoile sectorului privat;

PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL

În prezent, legislația privind protecția datelor cu caracter personal se află în a doua lectură a Parlamentului, până la aprobarea sa finală. Prin urmare, EBA a identificat mai multe constrângeri potențiale care ar putea afecta punerea în aplicare al legislației respective. Aceste sunt legate de:

- termenul adecvat pentru punerea în aplicare a dispozițiilor noi și sancțiunile disproporționate în cazul încălcărilor,
- aspecte generale legate de securitatea în operarea datelor cu caracter personal, cerințe exagerate privind gestionarea datelor cu caracter personal [*proiectul actual prevede că fiecare entitate va avea o persoană responsabilă de protecția datelor, indiferent de mărimea companiei*],
- consolidarea capacităților sectoriale pentru părțile interesate, inclusiv al autorității de supraveghere.